

WIELOKULTUROWOŚĆ

SCENARIUSZ 3

RÓWNOŚĆ I RÓŻNORODNOŚĆ

GRUPA DOCELOWA
UCZNIOWIE W WIEKU **15-18**

Cele projektu edukacyjnego:

- * integracja uczestników projektu poprzez rozmaite zabawy dotyczące tożsamości,
- * zdefiniowanie pojęcia tożsamości,
- * wskazanie na podobieństwa i różnice występujące w tożsamości każdego z nas,
- * praca metodami aktywizującymi: dyskusja, praca w grupach oraz podającymi – wykład,
- * omówienie faz rozwoju człowieka według Eriksona,
- * praca projektowa dotycząca równości i różnorodności każdego z nas,
- * czytanie ze zrozumieniem oraz analiza tekstu czytanego,
- * praca nad projektami instalacji,
- * prezentacja prac zespołowych.

Produkty końcowe projektu edukacyjnego:

- * profile osobowościowe,
- * tabele ukazujące cechy, które łączą i dzielą uczniów,
- * plakaty dotyczące projektu „Równość i różnorodność”,
- * projekty instalacji ukazujących wielokulturowość.

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ

ETAP PROJEKTU	SUGEROWANE DZIAŁANIA	ETAP	CZAS
I WYBÓR ZAGADNIENIA I OKREŚLENIE CELÓW PROJEKTU	1 Wprowadzenie. Integracja grupy.	I	1. 40 minut – praca w klasie
	2 Mini-wykład – tożsamość indywidualna i grupowa oraz proces jej kształtowania: a. dyskusja, b. przedstawienie faz rozwoju człowieka według Eriksona.	II	2. około 90 min.
	3 Podjęcie decyzji o realizacji projektu „Równość i różnorodność”.	III	3. około 20 min.
II REALIZACJA PROJEKTU	4 Projekt „Równość i różnorodność”: a. podział na grupy – wybranie materiałów do pracy zespołowej, b. dyskusja grupowa - poznanie siebie przez pryzmat siebie i innych. Podobieństwa i różnice w grupie, c. praca nad plakatami, d. prezentacja prac.	IV	4. około 3 godzin a. 25 min. b. 15 min. c. 90 min. d. 45 min.
	5 Wielokulturowość w naszym świecie, czyli jak ukazać ją bardziej? – praca w grupach: a. czytanie ze zrozumieniem i analiza tekstu, b. praca w grupach.	V	5. około 3 godzin lekcyjnych plus czas na przygotowanie materiałów
III PREZENTACJA PROJEKTU	6 Prezentacja projektów instalacji.	VI	6. 45-90 min.
IV OCENA PROJEKTU	7 Podsumowanie pracy nad projektem i utrwalenie wiadomości.	VII	7. 45 min.
RAZEM	około 10 godzin lekcyjnych + czas na przygotowanie się uczniów/ uczennic do pracy projektowej		
UWAGI	*** gwiazdki sugerują podział na poszczególne dni		

1

WPROWADZENIE

Nauczyciel na wstępie mówi uczniom kilka zdań na temat tożsamości, a także wskazuje na cele, jakie mają zostać zrealizowane podczas zajęć:

Tożsamość to zestaw cech, które mogą określać osobę lub rzecz. Można stwierdzić, że tożsamość to to ‘kim jesteś’. Składa się na nią zestaw cech, które czynią nas takimi, jakimi jesteśmy, np. kolor oczu, rasa czy płeć. Niektóre cechy naszej tożsamości mogą zmieniać się w trakcie dojrzewania, np. zainteresowania, osobowość, wiara itd.

Celem dzisiejszych zajęć jest uświadomienie Wam, że nasza tożsamość zbudowana jest z różnych, odrębnych cech, a także opisanie i zdefiniowanie własnych tożsamości.

Nauczyciel podczas wprowadzenia przeprowadza z uczniami kilka zabaw integracyjnych w celu lepszego poznania się uczestników projektu, a także podziału zadań na dalszych etapach pracy (**Załącznik nr 1 – przykładowe zabawy integracyjne**).

* * *

2

MINI-WYKŁAD

Przed rozpoczęciem mini-wykładu nauczyciel stawia pytania uczniom:

- ❖ *skąd się biorą podobieństwa i różnice między ludźmi, między grupami społecznymi, a także, np. Waszymi zespołami?,*
- ❖ *jak to się dzieje, że jesteśmy tacy, jacy jesteśmy? (Mamy taką kulturę, tradycję, tak się ubieramy, takich słów używamy, takiej muzyki słuchamy, takimi wartościami się kierujemy – wszystko, co nas wyróżnia – gdzie jest źródło? kto nas kreuje? co ma na nas wpływ?),*
- ❖ *co nas kształtuje? (Zachowania, tradycje, otoczenie, postrzeganie świata czy procesów w nim zachodzących).*

Następnie prowadzący zajęcia rozpoczyna krótki wykład na temat tożsamości, łącząc go z dyskusją prowadzoną z uczniami i uczennicami.:

- a. *co to jest tożsamość? – rozumiana zarówno jako tożsamość indywidualna, przynależność narodowa i kulturowa, ale także tożsamość społeczna/gospodarcza,*
- b. *czy tożsamość jest bliższa pojęciom związanym z indywidualnymi procesami, czy też można ją rozpatrywać w szerszym kontekście różnorodności? Jak wielość wpływa na naszą indywidualną tożsamość?,*
- c. *kształtowanie tożsamości w czasie – fazy rozwoju człowieka (np. teoria Eriksona faz rozwoju człowieka 8 stadiów rozwoju psycho-społecznego, w których jednostka staje wobec kryzysów, czy konfliktów, z których kształtuje się jej tożsamość).*

(**Załącznik nr 2 – materiały uzupełniające do mini-wykładu**)

3

POJĘCIE DECYZJI O REALIZACJI PROJEKTU

Uczniowie wraz z nauczycielem podsumowują zdobyte wiadomości oraz podejmują decyzję o realizacji projektu.

* * *

4

PROJEKT RÓWNOŚĆ I RÓŻNORODNOŚĆ

Nauczyciel wprowadza uczniów w temat zajęć:

Kiedy mówimy o różnorodności nie chodzi tylko o ludzką rasę i etniczność (pochodzenie). Różnorodność dotyczy wszystkich ludzi, każdy dodaje swoją wyjątkowość, co czyni świat bardziej interesującym. A więc różnorodność to ludzie o innej płci, wieku, orientacji seksualnej, niepełnosprawności, religii, kolorze skóry i wielu innych różnorodnych cechach. Ważne jest, aby każdy szanował te unikalne różnice, abyśmy mogli ze sobą rozmawiać, przyjaźnić się, uczyć się od siebie i dzielić się ekscytującym zbiorem kultur i doświadczeń.

Po wprowadzeniu uczniowie wraz z nauczycielem przechodzą do realizacji dalszej części projektu (**Załącznik nr 3 – projekt „Równość i różnorodność”**).

* * *

5

WIELOKULTUROWOŚĆ W NASZYM ŚWIECIE praca w grupach

Nauczyciel zadaje uczniom pytania na temat tego, jak wielokulturowość ukazywana jest w naszym kraju/ w miejscu, w którym żyjemy.

Przykładowe odpowiedzi:

- ❖ uczeń 1: poprzez plakaty wieszane na murach,
- ❖ uczeń 2: podczas różnego rodzaju festiwali, np. Wielokulturowe Warszawskie Street Party,
- ❖ uczeń 3: w teatrze, itd.

W dalszej kolejności nauczyciel pyta uczniów o wybranego artystę, który angażuje się w projekty związane z wielokulturowością, kulturą i stosunkami pomiędzy ludźmi. Na przykład:

Czy słyszeliście o Maurycym Gomulickim – dość kontrowersyjnym artyście? W ramach wielu projektów, m.in. „Wielokulturowość nie działa?” stworzył kilka instalacji odnoszących się do naszego tematu zajęć, czyli wielokulturowości. Jednak najpierw, aby zrozumieć jego koncepcje, przeczytajcie teksty źródłowe.

Prowadzący rozdaje wszystkim uczniom kartki, na których znajduje się tekst do przeczytania ze zrozumieniem (**Załącznik nr 4 – tekst – czytanie ze zrozumieniem**). Dalszy materiał oparty jest o przykładowy tekst związany z Maurycym Gomulickim.

a

analiza tekstu

Po przeczytaniu materiału przez uczniów, nauczyciel rozpoczyna analizowanie tekstu:

- ❖ *dlaczego artysta wybrał na swoje instalacje właśnie takie przedmioty i zjawiska?*
- ❖ *czym się kierował?*
- ❖ *co było dla niego inspiracją?*
- ❖ *gdzie znajdują się instalacje wymienione w artykule?*
- ❖ *jakiego są koloru i co symbolizują?* itd.

Uczniowie na bazie tekstu szukają odpowiedzi na wyżej wymienione pytania.

b

praca w grupach

Po przeanalizowaniu tekstu nauczyciel dzieli klasę na 4 grupy, a następnie wyznacza temat zajęć:

Jakie instalacje Waszym zdaniem mogłyby równie dobrze zobrazować aspekt wielokulturowości występujący w naszym kraju/mieście/miejscu, w którym żyjemy?

Zadaniem uczniów będzie przygotowanie projektów instalacji wraz z informacjami dotyczącymi tego:

- ❖ co przedstawiają,
- ❖ z jakiego materiału mogłyby być zrobione,
- ❖ jakie zawierają elementy innych kultur i dlaczego,
- ❖ w jakim miejscu naszego kraju/miasta/miejscu, w którym żyjemy, mogłyby zostać umiejscowione i dlaczego,
- ❖ co oznacza ich kolorystyka i dlaczego akurat tę wybraliście, itd.

Opracowanie koncepcji.

Uczniowie w grupach pracują nad koncepcją swojej instalacji. Zastanawiają się nad tym, jakie inne kultury w nią włączyć oraz gdzie ją umiejscowić i dlaczego. Następnie opracowują plan działania, dzielą się zadaniami i materiałami, jakie mają przygotować.

Wyszukiwanie informacji.

Uczniowie najpierw, poza zajęciami szkolnymi, wyszukują w dostępnych źródłach informacji, które w połączeniu z własną wiedzą i doświadczeniem, wykorzystają do stworzenia swoich projektów instalacji. Mogą korzystać z bibliotek, Internetu, artykułów prasowych, przykładów malarstwa, fotografii, danych demograficznych, map, wykresów itp.

Na wyszukanie informacji należy dać uczniom przynajmniej dwa dni. W razie pytań i wątpliwości mogą zwrócić się o pomoc do nauczyciela. Należy zwrócić uczniom uwagę na to, by zapisali źródła, z których czerpali informacje.

Praca nad projektem instalacji.

Uczniowie przynoszą zebrane przez siebie informacje oraz materiały. Porządkują je wraz z nauczycielem, a następnie omawiają sposób wykonania prezentacji. Kierując się wiedzą własną, a także wskazówkami nauczyciela uczniowie opracowują materiały. Praca odbywa się podczas zajęć szkolnych.

* * *

6

PREZENTACJE

W wyznaczonym dniu odbywają się prezentacje instalacji poszczególnych grup wraz z ich opisem. Najbardziej pomysłowy projekt zostaje nagrodzony przez nauczyciela.

* * *

7

PODSUMOWANIE PRACY NAD PROJEKTEM

Po zakończeniu prezentacji prac uczniów, podsumowujemy z nimi projekt „Równość i różnorodność w wielokulturowym środowisku przy zachowaniu tożsamości narodowej”.

Nauczyciel zadaje pytania podsumowujące całość projektu:

- ❖ *co najbardziej nam się podobało?*
- ❖ *czego się nauczyliśmy?*
- ❖ *co sprawiło nam największą trudność?*
- ❖ *jak oceniamy rezultaty, które osiągnęliśmy?*
- ❖ *z czym jeszcze mamy problemy i potrzebujemy czasu na oswojenie się?*

* * *

WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW DO PROJEKTU

ZAŁĄCZNIK NR 1

PRZYKŁADOWE ZABAWY INTEGRACYJNE

ZAŁĄCZNIK NR 2

MATERIAŁY UZUPEŁNIAJĄCE DO MINI-WYKŁADU

ZAŁĄCZNIK NR 3

PROJEKT „RÓWNOŚĆ I RÓŻNORODNOŚĆ”

ZAŁĄCZNIK NR 4

TEKST – CZYTANIE ZE ZROZUMIENIEM

ZAŁĄCZNIK NR 1

PRZYKŁADOWE ZABAWY INTEGRACYJNE

ZGADNIJ KTO TO?

Do wykorzystania w tej zabawie są profile osobowościowe. Materiał do wydruku znajduje się na stronie 8.

Przebieg zabawy:

Uczniowie wypełniają profile o sobie. Na wypełnienie karty pracy jest przeznaczony 5-10 minut w zależności od zdolności uczniów. Następnie nauczyciel mówi uczniom, aby złożyli je na pół, zbiera wypełnione tabele i wkłada je w jedno miejsce – może to być worek, stoik lub inne pudełko. Gdy już wszystkie profile są w jednym miejscu nauczyciel losuje profil i odczytuje informacje w nim zawarte (może zapisać niektóre informacje na tablicy). Zadaniem uczniów jest odgadnięcie, kogo opisuje niniejszy profil. Prowadzący powtarza zabawę kilka razy.

Po zakończeniu zabawy nauczyciel wskazuje na to, że nasza tożsamość ma wiele różnych warstw, co uczniowie mogli zauważyć odgadując poszczególne profile.

INNY CZY TAKI SAM?

Uczniowie w parach, mają za zadanie wypisać wewnętrzne oraz zewnętrzne cechy, które ich łączą i dzielą. Mogą to zrobić np. w formie tabeli. Mają na to 10 min. Przykładowy materiał do wykorzystania przy tej zabawie znajduje się na stronie 9.

Przebieg zabawy:

Zadanie to ma być wprowadzeniem do dyskusji na temat różnorodnych cech składających się na naszą tożsamość. Nauczyciel kieruje dyskusją uczniów. Może wybrać kilka par, które odczytają cechy zawarte w swoich tabelach, a następnie porównują je z innymi.

Co nam pokazuje ćwiczenie? Nawet kiedy ludzka tożsamość jest inna, możemy odnaleźć wspólne cechy. Nawet kiedy mamy podobną tożsamość możemy znaleźć coś co sprawia, iż jesteśmy różni. Należy zrozumieć, że nasza tożsamość składa się z różnych cech. Miej na uwadze, że istnieją podobieństwa i różnice pomiędzy naszymi tożsamościami. Spróbuj opisać swoją indywidualną tożsamość i pokazać jej kompatybilność w grupie.

DIAMENT CECH

Nauczyciel tworzy 9 kart z różnymi cechami osobowości. Następnie prosi uczniów, aby ułożyli je w kształcie diamentu z najważniejszym na górze i najmniej ważnymi na samym dole. Uczniowie najpierw sami układają cechy w hierarchii, następnie w parach i na koniec w czwórkach. Przedyskutuj ich hierarchię i wybór podsumowując, że wszystkie nasze cechy przyczyniają się do tego, iż jesteśmy różni, przez co jesteśmy wyjątkowi i powinniśmy tę różnorodność szanować.

**Można zbudować Diament na interaktywnej tablicy i zrobić ranking cech do dyskusji.*

TWÓJ PROFIL OSOBOWOŚCI

PŁEĆ	
WIEK	
HOBBY	
ULUBIONE JEDZENIE	
ULUBIONY PROGRAM W TV	
ULUBIONY GATUNEK MUZYKI	
ULUBIONA GRA/ INNA AKTYWNOŚĆ	
KOLOR WŁOSÓW	
PIERWSZA I OSTATNIA LITERA IMIENIA	
CECHY WYGLĄDU maksymalnie 3	
CECHY CHARAKTERU maksymalnie 3	

CECHY, KTÓRE MAMY WSPÓLNE

CECHY WEWNĘTRZNE

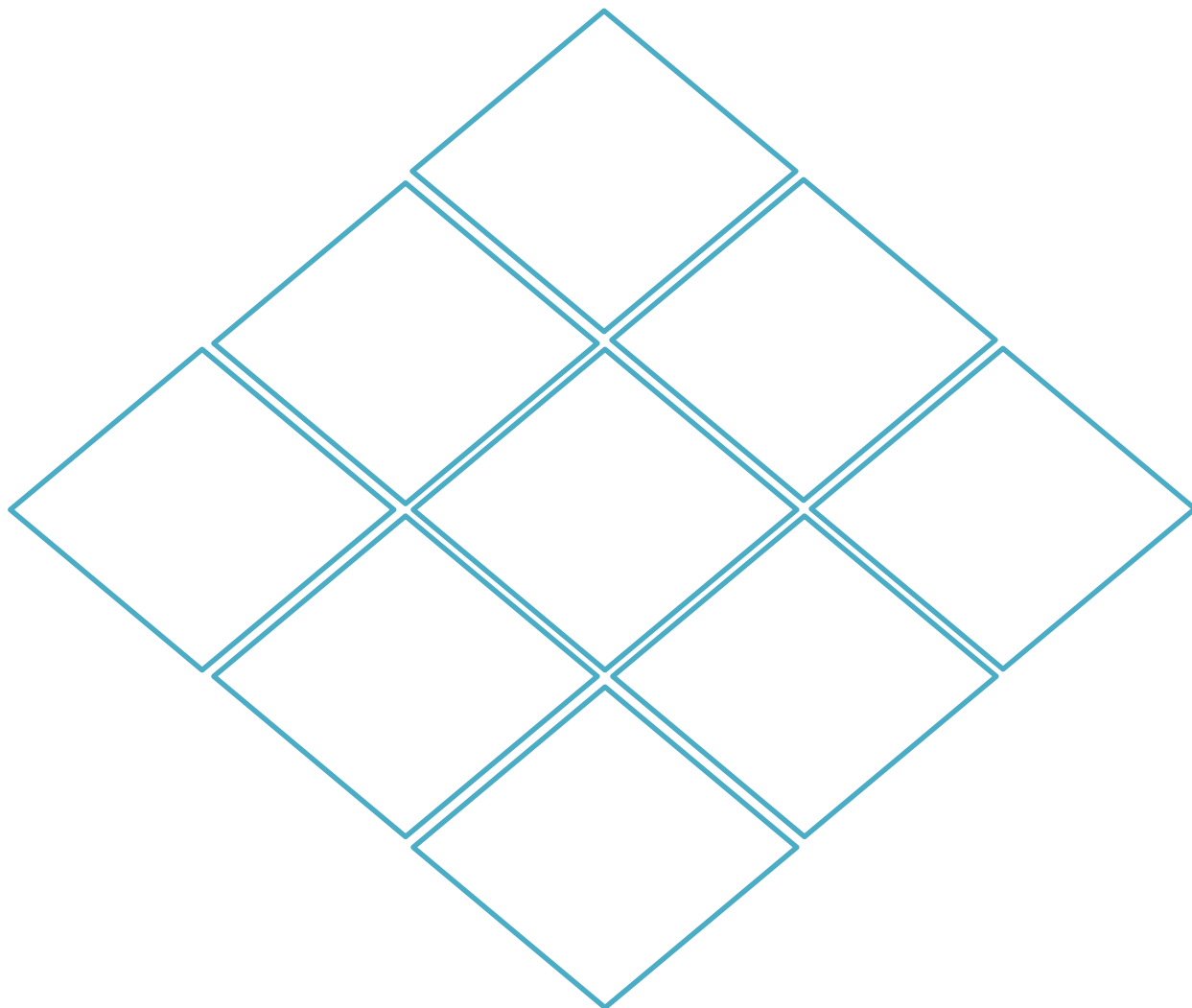
CECHY ZEWNĘTRZNE

CECHY, KTÓRE NAS ODRÓŻNIAJĄ

CECHY WEWNĘTRZNE

CECHY ZEWNĘTRZNE

DIAMENT CECH

ZAŁĄCZNIK NR 2

MATERIAŁY UZUPEŁNIAJĄCE DO MINI-WYKŁADU

WSTĘP

Według teorii Eriksona człowiek przechodzi od momentu narodzin przez stadia związane z dorastaniem i nowymi wyzwaniami życiowymi, społecznymi, poprzez dorosłość aż do starości. Badacz szczególnie silny nacisk kładzie na okres dojrzewania. Wtedy dokonuje się przejście od dzieciństwa do wieku dojrzałego. To, co dzieje się w tym stadium, ma ogromne znaczenie dla osobowości człowieka dorosłego.

W każdym ze stadiów człowiek mierzy się z nowym wyzwaniem, związanym z wiekiem (stopniem rozwoju) i sytuacjami społecznymi w jakich się znajduje. Erikson opisał charakterystyczne „kryzysy” występujące w stadiach, które w danym okresie są najbardziej żywotne. Nie znaczy to, że później już nie mają znaczenia. To, jak każdy z nas poradzi sobie z nimi kształtuje naszą osobowość. Kryzys rozumiany jest w tej teorii jako konieczność wypracowania nowych form przystosowania się do środowiska i realizacji naszych potrzeb. Nie ma dokładnych ram czasowych stadiów, ponieważ u różnych osób może się to nieco różnić. W swoich pracach Erikson opisuje efekty „pozytywnego” przepracowania danego kryzysu – wzmocnienie i elastyczniejsze dopasowanie się jednostki do rzeczywistości, a także trudności z jakimi może się zetknąć, które pomogą wytworzyć bardziej konstruktywne sposoby asymilacji dla realizowania swoich potrzeb.

Jądem każdego stadium jest **kryzys podstawowy**, reprezentujący wyzwanie dla rozwijającego się ego i będący wytworem kontaktu z jakimś nowym aspektem społeczeństwa. Jednak „kryzys podstawowy” istnieje nie tylko w czasie trwania określonego stadium. Występuje w nim najwyraźniej, ale ma swoje korzenie w poprzednich i konsekwencje w następnych.

UFNOŚĆ VS BRAK UFNOŚCI pierwszy rok życia

Autentyczna troska o dziecko, stałość i przewaga pozytywnych doświadczeń dają dziecku poczucie, że świat jest bezpieczny, dobry i godzien *zaufania*. Dzięki temu dość spokojnie może ono przyjmować nowe doświadczenia i coraz dłuższą nieobecność opiekuna (matki).

Niewłaściwa opieka oraz znacząca przewaga negatywnych przeżyć rodzą w dziecku *lęk* i *niepewność*. Świat wtedy jawi się jako zagrażający, opuszczający lub wykorzystujący. Dziecko ma trudności w wykształceniu w sobie ufności.

ZAŁĄCZNIK NR 2

AUTONOMIA VS WSTYD, NIEPEWNOŚĆ wczesne dzieciństwo

Na tym etapie dziecko jest dużo bardziej mobilne, co wymaga od niego większej samokontroli, ale także zaakceptowania kontroli ze strony innych osób. W tym celu często rodzice używają zawstydzania. Ważne jest jednak to, aby także uczyli go *autonomii*. Zachęcanie i wspieranie dziecka w próbach samodzielnego wykonywania tego, co jest w stanie robić, z uważnością co do jego tempa i własnych rozwiązań owocuje rozwojem autonomii.

Wyrażanie lub ciągła krytyka dziecka, a także częste okazywanie zniecierpliwienia przy jego próbach rozwiązywania problemów powoduje, że *wątpi* ono w swoje zdolności, obawia się wyzwań lub *wstydzi* się niepowodzeń. Samokontrola daje poczucie dumy. W tym okresie ćwiczy się wola, a także pojawia się zdolność do oceniania siebie i innych oraz odróżniania „dobra” od „zła”. Proces ten przygotowuje dziecko do doznawania poczucia winy, które pojawi się w następnym stadium.

INICJATYWA VS POCZUCIE WINY wiek przedszkolny

W tym stadium dziecko dużo bardziej doświadcza swoich możliwości związanych z coraz większymi możliwościami nie tylko motorycznymi, ale także psychicznymi. Próbuje swoich sił, a także jest ciekawe i pyta o wiele rzeczy, chętnie się uczy. Chce być takim, jak dorośli i często taką rolę przyjmuje w swoich fantazjach. Dzięki temu uczy się, jakie przeznaczenie jest różnych rzeczy, jaki jest związek między światem wewnętrznym a zewnętrznym i jak wykorzystać wspomnienia do ustalania swoich celów.

Jeżeli pozostawia się dziecku swobodę w zakresie podejmowania działań (oczywiście w ramach bezpieczeństwa) i zwraca się uwagę na jego pytania, to takie dziecko rozwija się w kierunku przejawiania *samodzielnej inicjatywy*, obserwacji, myślenia, ustanawiania i weryfikowania celów. Tworzy się także *zdecydowanie* rozumiane jako „odwaga rozpatrywanych i osiągniętych celów”. Przy bezsensownych zakazach i wytwarzaniu u dziecka poczucia „naprzykrzania się” rodzi się w nim *nadmierne poczucie winy*.

PRACOWITOŚĆ VS POCZUCIE NIŻSZOŚCI wiek szkolny

W tej fazie zabawa ustępuje nauce, dziecko uczy się pracowitości. Nagradzane za to czerpie satysfakcję z wytrwałości i pilności.

Jeżeli zwraca się uwagę na to, co dziecko wytwarza, powstaje u niego poczucie pracowitości. Dzięki gorliwej pracy dziecko osiąga *poczucie kompetencji*, a w dalszym etapie - *fachowości*. Nauka dorosłego życia nie odnosi się jedynie do nauki w szkole. Równie ważne jest wdrażanie dziecka do obowiązków domowych, zajęć sportowych i gier zespołowych.

Krytyka i wyśmiewanie rodzi w dziecku *poczucie niższości*, które może znacząco utrudniać swobodne korzystanie ze swej zręczności i inteligencji.

ZAŁĄCZNIK NR 2

TOŻSAMOŚĆ VS POMIESZANIE TOŻSAMOŚCI okres pokwitania

Okres dojrzewania jest to czas kształtowania się własnej tożsamości. Człowiek wie już, że jest jedyną w swoim rodzaju osobą, z określonymi cechami, umiejętnościami i celami. Zaczyna robić plany zawodowe. Jest to trudny okres przejścia od dzieciństwa do dorosłości, na wielu polach – fizycznym, psychicznym i społecznym. W tym okresie młody człowiek staje przed nowymi wymaganiami. Czasem nie czuje się gotowy, aby podejmować ważne decyzje, może czuć pustkę, chaos. W pomieszaniu tożsamości, kiedy nie do końca wie, jakie role pełnić, jego zachowanie jest często nieprzewidywalne i niekonsekwentne. Jest to jeden z etapów kształtowania się stabilnej tożsamości.

Niebezpieczeństwem tego okresu jest wytworzenie się *negatywnej* tożsamości – kiedy dorastająca osoba ma poczucie posiadania wielu bezwartościowych lub negatywnych cech.

BLISKOŚĆ VS IZOLACJA wczesny wiek dojrzały

W tym stadium rozwoju młoda osoba poszukuje związków, partnerstwa, gdzie może realizować swoją seksualność z osobą, która kocha i ufa jej. Niebezpieczeństwem jest izolacja rozumiana jako unikanie związków i niechęć do nawiązywania bliskiego stosunku. W tym wieku pojawia się miłość jako zdolność do troski o innych. Wszystkie zdobycze tego i poprzednich stadiów pomagają stworzyć związki po to, aby móc wychować dzieci i pełnić role społeczne.

TWÓRCZOŚĆ VS STAGNACJA wiek średni

Jest to okres, w którym jesteśmy zainteresowani tym, co tworzymy – dzieci, produkty, idee, a także przekazywanie ich następnym pokoleniom (np. nauczając). Jeśli zdolność tworzenia jest słaba to pojawia się pustka, a także poczucie zubożenia i stagnacji. Nauczanie umożliwia przetrwanie kultury i społeczeństwa, ale również pokazuje ludziom, że są potrzebni innym, co chroni przed nadmiernym egoizmem.

INTEGRALNOŚĆ VS ROZPACZ starość

W stadium tym po doświadczeniu poprzednich stadiów człowiek może zbierać owoce swojego życia. Jest świadom tego, że jego życie ma swój cel i sens. Chociaż wie, że inni mogą mieć inne style życia to jednak podąża swoim. Przeciwnością jest rozpacz, która występuje kiedy następują zmienności losu, kruchość życia. Nasila to lęk przed śmiercią. Ze starcia między rozpacą a integralnością, sensem a bezsensem rodzi się mądrość.

Erikson opisuje ją jako bezstronne zainteresowanie samym życiem w obliczu samej śmierci. W tym okresie człowiek może doświadczać poczucia pełni i przekazywać je innym, co łagodzi uczucie rozpacz i bezradności, jakie pojawia się pod koniec życia. Tożsamość człowieka kształtuje się przez całe życie, jednak najważniejszym i przełomowym momentem w procesie kształtowania tożsamości jest okres dorastania, szczególnie druga jego faza - ok. 16-20 roku życia.

ZAŁĄCZNIK NR 3

PROJEKT „RÓWNOŚĆ I RÓŻNORODNOŚĆ”

a. PRZYGOTOWANIE DO PROJEKTU

- ❖ Nauczyciel kilka dni wcześniej informuje uczniów, aby każdy przyniósł na zajęcia materiały, jak: nożyczki, klej, taśmę klejącą, flamastry, gazety, stare pocztówki, czasopisma itp.
- ❖ Uczniowie kładą przyniesione materiały na osobny stół, następnie nauczyciel dzieli je na takie same zestawy, z których jeden zawiera nożyczki, klej, taśmę klejącą, flamastry oraz arkusz papieru o formacie A2. Prowadzący tworzy tyle zestawów, ile będzie chciał utworzyć zespołów.
- ❖ Następnie każdy uczeń podchodzi do stołu z materiałami i wybiera jedną rzecz z zestawu. W ten sposób utworzą się 5-cio osobowe grupy (w każdej grupie musi być klej, taśma klejąca, nożyczki, papier flipchart, flamastry, co oznacza, że 1 przedmiot = 1 osoba, 5 przedmiotów różnych = 1 grupa). Osoby, które wybiorą nożyczki będą liderami i dobiorą resztę osób do swoich zespołów tak, aby w każdej drużynie była osoba z danym przedmiotem.
- ❖ Na innym stoliku, gdzie w początkowej części zajęć zebrali się uczniowie, nauczyciel rozkłada gazety, magazyny/czasopisma, pocztówki, foldery (stolik dostępny dla każdego).
- ❖ Nauczyciel prosi uczniów/uczennice, aby z rozłożonych materiałów na stoliku, przy którym się zebrali, wybrali (wycięli, wydarli) elementy, których użyliby, żeby przedstawić siebie. Mogą przedstawiać siebie poprzez obrazy, słowa.

** W przypadku niepodzielnej grupy na 5 przedmiotów, jeden z przedmiotów uczniowie/uczennice mogą dostać od nauczyciela. W zależności od liczebności grupy/klasy.*

b. DYSKUSJA GRUPOWA

Po podziale klasy na grupy przechodzimy do wewnątrz-zespołowej dyskusji. Zadaniem uczniów/uczennic jest przedstawienie siebie poprzez pryzmat przedmiotów oraz elementów z gazet, magazynów itd., które wybrali, a także wytłumaczenie innym, dlaczego akurat te rzeczy wzięli spośród wszystkich leżących na stole. Wśród prezentacji należy znaleźć podobieństwa i różnice występujące wewnątrz grupy.

ZAŁĄCZNIK NR 3

c. PRACA NAD PLAKATAMI

Zadaniem zespołów jest przygotowanie jednego obrazu z zebranych przez poszczególnych uczniów/uczennice materiałów pochodzących z czasopism/ folderów/ gazet/ pocztówek. Poprzez wielorakość wybranych przez uczniów materiałów, obrazy będą przedstawiać zarówno podobieństwa, jak i różnice występujące pomiędzy poszczególnymi członkami grupy.

W trakcie tworzenia obrazu opowiedzcie sobie, dlaczego wybraliście/wybrałyście poszczególne elementy. Podczas tworzenia obrazu możecie cały czas dobierać nowe elementy, jeśli okaże się, że brakuje Wam jakichś ogniw, żeby mieć pełen obraz grupy. Wybrane elementy mogą dotyczyć zarówno cech zewnętrznych, jak i wewnętrznych uczniów oraz ich zainteresowań, hobby, ulubionych potraw itd.

d. PREZENTACJA PRAC

Każdy zespół prezentuje swój plakat, wskazując na wszystkie przedstawione elementy ukazujące podobieństwa i różnice pomiędzy członkami grupy.

Po zaprezentowaniu prac zapytaj uczniów/uczennice jak im się pracowało:

- ❖ *czy łatwo czy trudno było odnaleźć cechy wspólne? Różnice? Dlaczego?,*
- ❖ *jak wyglądało poszukiwanie podobieństw i różnic?,*
- ❖ *jak reagowaliście/reagowałyście na to, że coś Was łączy, a coś dzieli?*

ZAŁĄCZNIK NR 4

TEKST – CZYTANIE ZE ZROZUMIENIEM

przykładowy materiał na zajęcia

3 x KRAKÓW

autor: Maurycy Gomulicki
instalacja: Muchomory

Kiedy zostałem zaproszony do realizacji kompleksowego projektu w przestrzeni miejskiej Krakowa poczułem się tyleż zaszczycony, co lekko onieśmielony podobnym wyzwaniem. (...) Pewnym ułatwieniem był w tym wszystkim kontrapunkt multikulturowości, per se zakładający przekraczanie utartych granic i lokalnej tożsamości.

Multikulturowości tak Krakowa, w tym konkretnym przypadku, jak i Polski w ogóle jest kwestią do pewnego stopnia ambiwalentną – nasz kraj w wyniku specyficznych okoliczności historyczno-politycznych jest dziś mocno homogeniczny i mimo naszego aktualnego "otwarcia na świat" nie ma co udawać, że jest inaczej, natomiast multikulturowość sama w sobie jest tematem pociągającym i coraz bardziej realnym, choćby w kontekście powszechnej internetowej osmozy kultur i wypracowanych przez nie kodów.

We wszystkich trzech projektach zdecydowałem się postawić na uniwersalne i powszechnie czytelne ikony. Pierwsza z nich silnie zakotwiczona jest w świecie dziecięcych fantazji, dwie pozostałe odnoszą się pośrednio do starożytnego Egiptu. Pośrednio gdyż prostota i monumentalny potencjał architektury faraonów zostały już bardzo silnie zasymilowane na poziomie globalnym – Egipt faraonów od wieków zapładnia wyobraźnię ludzi zachodu, a niektóre jego elementy przeniknęły już na trwałe do powszechnej ikonosfery, a czasami pełniły wręcz funkcje służebne w konkretnych realiach politycznych.

W efekcie powstały trzy projekty, które mają być sukcesywnie odsłaniane w trzech całkowicie odmiennych przestrzeniach miejskich Krakowa – odmiennych nie tylko ze względu na ich otoczenie – mam tu na myśli tyleż kontekst architektoniczny czy dynamikę (Nowa Huta, okolice zaprojektowanej przez Ingardena hali konferencyjnej oraz przestrzeń spacerowo-parkową), co przekrój społeczny każdej z nich. Mamy więc trzy osobne realizacje, które mam nadzieję sprawdzą się *in situ*. Są one odmienne tak pod względem skali, jak symbolicznej wymowy łączą je jednak pewne charakterystyki formalne oraz specyficzna nuta absurdu.

Pierwszą z nich – *Muchomory* – będziemy mogli oglądać niebawem w Nowej Hucie *vis a vis* funkcjonalistycznego pawilonu NCK, sflankowaną od tyłu przez fascynującą a jednocześnie przytłaczającą stalinowską zabudowę okolic Alei Róż. Muchomor interesuje mnie nie tyle w swoim wymiarze psychodelicznym, ile jako uniwersalna ikona fantazji, która ze względu na swoją atrakcyjność wizualną zrobiła zawrotną karierę na całym świecie. W kontekście swoistej powagi jaka towarzyszy tyleż historycznemu dziedzictwu Krakowa, co wspomnianej komunistycznej architekturze, pociąga mnie szczególnie aspekt infantylny, surrealny tej interwencji. Istotne jest też dla mnie to, że wpisują się one w przestrzeń nie tylko jako element estetyczny czy symboliczny gest ale również posiadają swój aspekt liryczno-funkcjonalny. Mam nadzieję, że przed palącym letnim

ZAŁĄCZNIK NR 4

CD. 3 x KRAKÓW

słońcem czy przed strugami jesiennego deszczu będą chronić się pod nimi ludzie chcący w spokoju popatrzeć sobie w oczy, porozmawiać czy po prostu chwilę spokojnie zebrać myśli. Że stworzą one coś w rodzaju minimalistycznego placu zabaw dostępnego mimochodem tak dla dzieci jak dla dorosłych.

Drugą pracą, której odsłona planowana jest chwilę później jest *Obelisk*. To już kolejna moja wertykalna, quasi monolityczna rzeźba. Od wcześniejszych (rózowy Obelisk poznański, Open'er-owski Totem czy warszawska Królowa) różni się jednak tym, że w sposób bezpośredni nawiązuje do klasycznej formy egipskiego obelisku, który zadomowił się już na dobre w tradycji zachodniej. Kojarzyśmy chyba wszyscy Obelisk z Luxoru na Placu Zgody w Paryżu, ale też i inne egipskie obeliski rozsiane są w różnych ważnych dla naszego kręgu kulturowego miastach (Londyn, Nowy Jork, Rzym etc.), mamy obelisk w Waszyngtonie, obeliski pod Pałacem Kultury i Nauki w Warszawie, obeliski na cmentarzach wojskowych (szczególnie radzieckich) i cmentarzach żydowskich etc. Zasadniczo wszystkie znane obeliski są neutralne w kolorze (jasno- lub ciemnoszare, czarne) zdecydowałem się więc na prostą konwersję w postaci kolumny tętniącej kolorem. Aplikacja kolorystyczna odwołuje się w tym przypadku do barwnych pasów obecnych w kulturach ludowych wielu krajów świata, żeby wspomnieć tylko meksykańskie sarape czy łowickie pasiaki. Tak więc mamy klasyczny obelisk skalą bliższy tym, które zdobiły barokowe założenia ogrodowe niż swym monumentalnym poprzednikom, a jednocześnie zasadniczo od nich wszystkich różny bo pulsujący tęczą. Cztery kule, na których jest wsparty funkcjonują nie tyle jako element symboliczny, ile mają dodawać bryle lekkości, co jest o tyle ważne, iż jest to rzeźba wystawiona urodzie życia a nie powadze śmierci czy władzy.

Odsłona trzeciej zarazem ostatniej, wieńczącej cykl interwencji pracy – *Piramidy* – zaplanowana jest na wczesną wiosnę przyszłego roku. Wydaje się ona szczególnie zasadna w kontekście specyficznej obecności patosu w realiach Krakowa – majestatycznej preencji Zamku Królewskiego, Kopca Kościuszki i grobowców na Wawelu. Jest prosta, uniwersalnie czytelna, monolityczna, antyczna, a jednocześnie, silniej jeszcze niż Obelisk, zadomowiona w świadomości powszechnej. W przypadku proponowanej przeze mnie piramidy najważniejszym jej elementem, podobnie jak w przypadku *Obelisku*, jest polichromia. Zacząłem od wersji czarno-białej ("awangardowej"), którą szybko zdyskredytowałem (taka aplikacja adekwatniejsza jest w kontekście prusko-pomorskim) żeby zaraz przejść do biało-czerwonej – tu pojawia nam się wartość dodatkowa: "nowoczesna" minimalistyczna bryła wykorzystująca współczesne podejście do koloru w opozycji do zachowawczych tendencji w sztuce narodowej.

We wszystkich trzech projektach kolor jest elementem kluczowym. Nigdy dość koloru na polskiej ulicy.

MG, Warszawa, Październik 2014

tekst zaczerpnięty ze strony
<http://pinknotdead.blox.pl/2014/11/MUCHOMORY.html>

ZAŁĄCZNIK NR 4

3 x KRAKÓW MATERIAŁY DODATKOWE

W zajęciach można skorzystać również z innych materiałów opisujących projekt Maurycego Gomulickiego 3xKraków:

- ❖ wywiad Marcina Teodorczyka z Maurycem Gomulickim:
<http://wielokulturowosc.org/pl/329/podr%C3%B3%C5%BCe-s%C4%85-fundamentalne/>
- ❖ artykuł „Piramida w przestrzeni miasta”
<http://news.o.pl/2015/06/09/piramida-maurycy-gomulicki-muzeum-lotnictwa-polskiego-krakow/#/>
- ❖ artykuł „Maurycy Gomulicki I Bestia”
<http://bunkier.art.pl/?wystawy=maurycy-gomulicki-bestia>

i innych. Są to tylko propozycje, dzięki którym Nauczyciel może się zainspirować.

Maurycy Gomulicki – *Piramida*
Fot. J. Drużyńska

źródło:

<http://www.radiokrakow.pl/kultura/wielokulturowosc-nie-dziala-final/>

Maurycy Gomulicki – *Obelisk*
Fot. J. Drużyńska

źródło:

<http://www.radiokrakow.pl/galerie/piramida-maurycego-gomulickiego/2/>

Maurycy Gomulicki – *Muchomorzy*
Fot. Adam Gryczyński

źródło:

<http://www.radiokrakow.pl/kultura/muchomorzy-sa-juz-krakowie/>